

MINISTERIET FOR
BØRN OG
UNDERVISNING

Prøve i Dansk 3

Maj-juni 2013

Skriftlig del

Læseforståelse 2

Teksthæfte

Delprøve 2A: Hjemmeboende unge
trives bedst

Delprøve 2B: Overvægtige børn får
styr på kiloene

Der er et teksthæfte og et opgavehæfte.
Læs først instruktionen i opgavehæftet.

- Hjælpemidler: ingen
- Tid: 65 minutter

Hjemmeboende unge trives bedst

Af Katrine Birkedal Christensen

(...) Italienske, unge mænd bliver ved mamas pasta-gryder, indtil de skal giftes, mens danske unge dårligt når at skifte teenageårene ud med 20'erne, før de er fløjet fra reden. Det billede er velkendt, og nye tal fra EU's statistiske kontor, Eurostat, giver da også Danmark en førsteplads blandt EU's medlemslande som det land, hvor flest unge har forladt mor og fars trygge favn.

Hver tredje af de danske unge i alderen 18-24 år er hjemmeboende, mens det samme gælder 9 ud af 10 italienske unge i aldersgruppen (...).

Men den danske europarekord i hurtig fraflytning fra barndomshjemmet er ikke nødvendigvis en succeshistorie. Ny forskning fra Det Nationale Forskningscenter for Velfærd – SFI viser nemlig, at de unge, der flytter hjemmefra, inden de er fyldt 19 år, er mere udsatte for problemer. Generelt lever de mere usundt, og så er de i større risiko for ikke at få taget sig en uddannelse end de 19-årige, der bliver boende hos mor og far.

(...)

En undersøgelse fra SFI (...) viser nemlig, at de udeboende 19-årige er hyppigere på arbejdsmarkedet end i uddannelse. Og selv om de udeboende altså tjener deres egne penge, tjener de ikke særlig mange af dem, så deres materielle velstand er dårligere end de hjemmeboendes.

“De lever i dårligere boliger med dårligere standard, og velstanden blandt de unge udeboende er generelt

ikke særlig høj. (...) I forhold til sundhedsadfærden kan vi se, at de spiser dårligere. Måske fordi de ikke har råd til at spise ordentligt, måske fordi de har brug for at leve et mere uregelmæssigt liv, hvor der er fokus på fester, og hvor de unge i det hele taget lever et mere vildt liv,” forklarer Mai Heide Ottosen fra SFI.

Hun suppleres af Jens Christian Nielsen, forskningsleder ved Center for Ungdomsforskning (CEFU) på Aarhus Universitet, der har studeret dansk ungdomsliv indgående.

“De udeboende gør sig tidligere erfaringer med at blive voksne, det kan give fordele i livet. Men fordelene ved at lære at tage ansvar for eget liv kan også være forbundet med risici. Hvis der ikke er forældre, der har uformel social kontrol med den unge, så kan fristelserne i ungdomslivet med druk i weekenden og fester tage overhånd (...),” siger Jens Christian Nielsen.

Mai Heide Ottosen fra SFI understreger, at det liv, der kendetegner de 19-årige udeboende, måske skal ses som en midlertidig periode af deres liv. De er ikke forpligtet af noget eller andre end sig selv, og derfor vælger de at leve livet mere vildt.

(...)

De trygge teenagere trives

Mens de unge med egen postadresse lever et mere uregelmæssigt liv med større risiko for en usund

livsstil og mindre chance for at gennemføre en uddannelse, så stortrives de 19-årige, der endnu ikke har forladt teenageværelset hos mor og far. De spiser aftensmad hjemme hver aften eller flere gange om ugen, de har generelt sundere livsstil, og så er en meget større andel end de udeboende af samme årgang i gang med en uddannelse. Som 19-årig står man et sted i livet, hvor man ofte er i en overgangsfase. Enten er man på vej ind på en uddannelse, eller man er ved at etablere sig på arbejdsmarkedet. Hvis man også vælger at flytte hjemmefra, bliver man måske mere udsat, fordi der sker så meget nyt på én gang, forklarer ungdomsforsker Jens Christian Nielsen.

“Når man skifter fra noget velkendt til noget nyt i livet, så kan man komme i fare for at føle sig ensom. Det går som regel over igen, men det er rart med tryghed i sådan en periode for de unge. Hvis man bliver hjemme, hvor man kan spise mors mad og snakke dagligt med sine forældre, så giver det mere trykke rammer. Det er en fordel. Og så er det en fordel, at de kan spare lidt penge op til etablering senere i livet,” forklarer han.

En af de unge, der studerer og har valgt at bo hjemme, er Liva Linnet på 22 år. Hun studerer geografi på Københavns Universitet på første år og bor med begge sine forældre (...).

“Jeg bor relativt privilegeret, hvor jeg bor. Vi har have, og vi bor centralt på Frederiksberg. Jeg har kælderafdelingen, hvor det er ret privat. Og så har jeg ingen ‘forældre-issues’¹,” begrundet Liva Linnet beslutningen om at bo hjemme den første tid af sit liv som studerende.

(...). Forholdet til forældrene er så godt, at hun slet ikke føler, at hun er et hjemmeboende barn.

“Jeg er blevet voksen, mens vi har boet sammen. Jeg tror, det betyder, at man udvikler et andet forhold (...). Jeg føler, at vi er meget ligeværdige derhjemme, det er nærmest som at bo i et bofællesskab med mine forældre,” fortæller Liva Linnet (...).

Liva Linnet er et eksempel på de unge, som, undersøgelsen viser, stortrives med at bo hjemme. Mens de udeboende altså er i risiko for at blive udsatte unge, så klarer de hjemmeboende sig signifikant bedre. Som Mai Heide Ottosen siger:

“Det ser ud til, at det forbedrer chancerne for at få et sundt liv og komme i gang med en uddannelse, hvis de unge bor hjemme,” siger hun og understreger:

“Men måske er det andre ressourcer, der får indflydelse, fordi der er en social selektion. Gruppen af de unge udeboende har ofte haft en opvækst, hvor ressourcerne ikke er de samme som i de økonomisk mere velstillede kernefamilier, hvor de unge typisk bliver boende længere hjemme.”

(...)

De, der flytter tidligt hjemmefra, kommer typisk fra familier, hvor forældrene ikke er i beskæftigelse, og hvor forældrene er skilt. Blandt 19-årige med forældre uden arbejde er 33 procent herre i eget hus, mens det gælder 14 procent af de 19-årige med forældre med lang videregående uddannelse.

For seniorforsker Mai Heide Ottosen er det en central pointe, at der for gruppen af udeboende 19-årige kan være rigtig gode grunde til, at de har taget en tidlig exit fra barndomshjemmet, som så til gengæld giver dem lidt sværere betingelser, når de starter et liv på egne ben.

“Der tegner sig et mønster af, at der er sammenhæng mellem sociale ressourcer og familiebaggrund. Det er de socialt svageste grupper, der hyppigst er udsat for familiebrud, og derfor har den unge ikke lige chancer i forhold til valget mellem at bo hjemme eller flytte hurtigt hjemmefra.”

(...)

Selv om forskerne konkluderer, at det giver de unge et sundere liv og bedre chancer for at komme i gang med en uddannelse, hvis de bor hjemme, så mener ingen af dem, at myndighederne skal til at blande sig i, om de unge bliver hjemme eller flytter.

“Det er for vidtgående at anbefale, at unge skal bo hjemme. Men jeg har tænkt over, om vi mon slipper tøjlerne² lidt for hurtigt, når de bliver 18 år. Selv om de unge godt nok er meget selvstændige og selvkørende, skal vi nok huske på, at de trods alt ikke er så voksne endnu og bakke dem op,” siger Mai Heide Ottosen.

Jens Christian Nielsen fra CEFU mener også, at samfundet skal have øget opmærksomhed på gruppen af unge, der flytter tidligt hjemmefra, og det er særligt gennem uddannelsessystemet, man har mulighed for at støtte de unge, mener han:

“Det er utrolig vigtigt at have et godt socialt liv, og der bør vi nok være mere opmærksomme på hele situationen hos de unge med tegn på problemer i stedet for snævert at fokusere på, om de opnår gode faglige resultater. Det er vigtigt at være opmærksom på, hvorvidt den unge har et trygt sted at bo, om hun har venner, og om hun er medlem af foreninger eller deltager i fritidsaktiviteter. Man er nødt til at se på det hele, for det betyder pokkers meget i længden.”

Ugebrevet A4, nr. 38, november 2010.

¹ Forældre-issues: problemer med forældrene

² At slippe tøjlerne: at holde op med at kontrollere

Overvægtige børn får styr på kiloene

BørneVægtsCentret i København udvider sin behandlingskapacitet efter (0)... en række nye tilbud, der har fået stabiliseret og reduceret svært overvægtige børns BMI.

Af Flemming Steen Pedersen

Over halvdelen af de børn, som har måttet kæmpe med alt for mange kilo på kroppen, har fået et lavere BMI³ (...) og har dermed reduceret (1) ... risiko for at udvikle sukkersyge, forhøjet blodtryk eller andre følgesygdomme i en meget tidlig alder.

Det er de foreløbige, gode (2) ... indsatsen på BørneVægtsCentret på Vesterbro, som er Københavns Kommunes første behandlingstilbud til den hastigt voksende gruppe af svært overvægtige børn (...), og som nu udvider sin kapacitet, så flere børn kan få hjælp.

“Vi er meget tilfredse med resultaterne. De viser, at det rent faktisk er muligt at gøre noget mod overvægten. Men (3) ... er også, at det kan være meget svært, og at der ofte ligger meget komplekse problemstillinger bag. Det er ikke nok blot at tale om motion og kost. Det kan også være (4) ... at sætte fokus på psykiske barrierer og samspillet i familien, hvor forældre f.eks. kan have svært ved at sige fra over for barnet,” siger Lene Michaelsen, lederen af centret.

Her kommer børnene sammen med deres forældre og er gennem et længerevarende forløb med bl.a. motionsaktiviteter og deltagelse i madhold, ligesom de får råd, støtte og vejledning om, hvordan de i hverdagen kan opbygge sundere vaner.

(5) ... har det kun været et tilbud til børn i udvalgte københavnske bydele – Nørrebro, Nordvest, Amager og Vesterbro/Kgs. Enghave – hvor problemet med overvægtige børn vurderes at være størst. Men fremover udvides optageområdet til (6) ... at omfatte børn i Vanløse/Husum, Østerbro og Indre By.

Desuden (7) ... kravet til BMI, så også knap så overvægtige børn kan få tilbuddet, som de typisk henvises til fra sundhedsplejersken eller deres praktiserende læge. Hvor f.eks. en 11-årig tidligere skulle have et BMI på 27, vil det fremover skulle være på 24.

(...) Ud over centret på Vesterbro har Region Hovedstaden et ambulatorium for svært overvægtige børn på Hillerød Hospital, som også udvider sin kapacitet. (8) ... er der nu kommet gang i en general oprustning i indsatsen mod overvægt blandt børn (...).

Berlingske, den 12. december 2011.

³ BMI: Body Mass Index. Et mål, der viser, om en person er overvægtig.

